

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

У статті проведено аналіз соціально-філософського підґрунтя модернізації освіти в суспільстві. Визначено основні філософські підходи до модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи.

Ключові слова: *філософія освіти, модернізація професійної підготовки викладача, філософські засади модернізації освіти, глобалізація освітніх процесів.*

У своєму історичному розвитку людство весь час перебувало у стані перманентних соціально-економічних змін, зумовлених техніко-технологічними й науковими досягненнями, розвитком суспільно-культурних відносин та іншими загальнолюдськими чинниками. Відповідних змін набувала система освіти, відображуючи зміни суспільства та піднімаючись на все вищі щаблі навчально-виховного й науково-методичного розвитку.

Новітні чинники суспільного життя, насамперед, глобалізація та інформаційна революція, демократизація й становлення ринкових відносин, інтенсифікація суспільних відносин та міждержавних культурних зв'язків спонукають систему освіти готувати людину до життя в нових історичних умовах. Прогностичний випереджальний характер освіти відносно суспільства висуває перед педагогічним співтовариством непросте завдання розробки науково-методологічних засад оновленої системи професійної підготовки майбутніх фахівців, здатної реагувати на перманентні зміни суспільного розвитку.

Загальний напрям принципів змін охоплюється поняттям “модернізація”, зміст якого включає в себе оновлення системи освіти та виховання з одночасним збереженням тих актуальних надбань, які були досягнуті педагогічним товариством у попередньому історичному періоді. У перекладі з французької термін “moderne” у буквальному розумінні означає “найновіший”, “сучасний”. У цьому розумінні “модернізація” цілком справедливо може висвітлюватись як процес “осучаснення” освіти відповідно до тих вимог, які формує реальний життєвий процес [3].

Що ж це за вимоги і якими мають бути відповіді на них відповідно до потреб часу; за якими параметрами мають розгортатись модернізаційні процеси й що з традиційно притаманного освіті має залишитись у ній незмінним; на яких принципах і в яких напрямках має здійснюватись реальна модернізація освіти і якими якостями має володіти викладач вищої школи, щоб іти в ногу з часом?

Метою статті є висвітлення соціально-філософських аспектів модернізації освіти.

На пошук відповідей на ці запитання спрямовані дослідження науковців соціально-філософського та психолого-педагогічного напрямів. При цьому педагогічне наукове товариство у своїх фундаментальних і прикладних наукових дослідженнях щодо модернізації освітніх процесів усе бі-

льше шукає соціально-філософське підґрунтя педагогічних концепцій, принципів та шляхів модернізації. І це цілком справедливо, адже, по-перше: освіта в сучасних умовах має гармонійно відображати процеси глобально-соціальних змін соціуму та впливати на його розвиток; по-друге, концепції філософського бачення стратегій модернізації вітчизняної системи освіти, шляхів реалізації цих стратегій в умовах процесів глобалізації мають аналізувати сучасні світові тенденції модернізації освіти та відповідати культурним традиціям української освіти.

Аналіз дисертаційних досліджень, філософських, психологічних і педагогічних праць, присвячених питанням модернізації освіти, засвідчив, що різноманітні аспекти проблеми пошуку підґрунтя сучасних модернізаційних процесів певною мірою знайшли відображення в науковій літературі. Серед зарубіжних авторів слід назвати, насамперед, Ф. Альтбаха, Г. Беккера, Д. Белла, М. Вебера, Я. Вайнсберга, Д. Гелбрейта, П. Друкера, М. Кастельса, Р. Лукаса, А. Маршалла, Т. Парсонса, Е. Тоффлера, С. Хантингтона, К. Ясперса та ін. В Росії до цієї тематики звертались такі вчені, як: А. Алексєєв, Б. Гершунський, А. Дайновський, О. Добринін, В. Іноземцев, С. Зарецька, Л. Колесникова, С. Кузьмін, Д. Ліхачов, Н. Никандров, Л. Поляков, В. Савельєв, В. Щетинін, Л. Якобсон та ін. Значний внесок у формування філософсько-теоретичних засад модернізації освіти зробили українські вчені: В. Андрущенко, В. Бех, Л. Губерський, В. Журавський, М. Згуровський, І. Зязюн, К. Корсак, В. Кремень, В. Луговий, М. Лукашевич, В. Лутай, О. Ляшенко, С. Максименко, М. Михальченко, В. Огнев'юк, О. Савченко, В. Ткаченко, А. Чухно та ін.

Чимало досліджень модернізації освітніх процесів ґрунтується на наукових поглядах видатних учених: філософів – М. Бердяєва, І. Канта, Г. Сковороди, Л. Фейєрбаха; педагогів – А. Макаренка, В. Сухомлинського, К. Ушинського; психологів – Л. Виготського, О. Леонтєва, С. Рубінштейна.

З іншого боку, у державних документах, які визначають розвиток освітніх процесів в Україні, декларуються напрями модернізації, що відповідають викликам світового суспільства, без зазначення соціально-філософського підґрунтя принципів та умов їх реалізації. Також поодинокими є наукові розвідки соціально-філософського підґрунтя теоретико-методичних засад модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи, які мають бути готовими забезпечувати оновлені освітні процеси.

Мета статті – висвітлення соціально-філософських засад модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи як складової модернізації вищої освіти в умовах глобалізаційних викликів суспільства.

На глибоке переконання В.П. Андрущенко [2], “філософію здавна називають “наукою наук”...Завдяки своїй унікальній природі й суспільного статусу як методологічної і світоглядної платформи будь-якого пізнання і практики філософія справді забезпечує всезагальне наукобачення і науковчення...”. Погоджуючись із запропонованим визначенням, ми глибоко переконані, що пошук обґрунтування модернізаційних змін в освіті, зокрема педагогічній, слід починати, перш за все, у філософському дискурсі.

У межах філософії дослідження проблем сучасної освіти набуло постійного характеру, сформувалися освітні напрями досліджень. З'явилися філософські праці на освітню проблематику узагальнювального характеру. У них здійснено спроби в межах того чи іншого концептуально-методологічного підходу визначити зміст, функції, соціальну роль нової освітньої методології та заснованої на ній освітньої діяльності в суспільстві, що перебуває в стані постійних змін на етапі постіндустріального розвитку [7]. На базі вивчення процесу становлення й розвитку нової філософсько-освітньої методології у філософії відокремилась у відносно самостійну галузь нова дисципліна – філософія освіти.

На думку В. Андрущенка, Н. Михайлова та ін., філософію освіти недоцільно виділяти в окремий напрям філософії [8]. Філософія освіти розвивається в межах соціальної філософії, організовуючи комплексне й міждисциплінарне вивчення системи освіти. Предмет філософії освіти – це не тільки філософське осмислення самого процесу отримання знань, умінь і навичок, а й масштабне вивчення культурних надбань і цінностей, покликаних задовольнити потреби системи освіти. Філософія привносить у педагогіку масштабне бачення соціальних трансформацій і домінуючі у певному історичному періоді світоглядні концепції. Філософія освіти, висуваючи загальні, системні та фундаментальні завдання, об'єднує різні педагогічні напрями й привносить у процес освіти цілісність і гармонійність. Якщо педагогіка конкретизує форми необхідного для викладу знання, розробляючи систему викладання, реалізовує цілі та завдання освіти, то філософія освіти встановлює сутність системи освіти як соціального інституту, його зміст і взаємодію з іншими соціальними інституціями суспільства, а також місце в системі освіти процесу виховання. Взаємодія філософії освіти та педагогіки – це взаємодія тріади: філософія – філософія освіти – педагогіка [8]. Філософія як наука про сенс людського буття, як учення про загальні закони існування світу, життя й розуму має можливість через філософію освіти розглянути зміст і загальні закономірності становлення й розвитку системи освіти, проаналізувати функції цих систем у суспільстві.

Філософія освіти забезпечує узагальнену відповідь на питання розвитку освіти, оскільки займається граничними основами освіти й педагогіки (місце і зміст освіти в культурному універсумі, розуміння людини й ідеалу освіченості, зміст і особливості педагогічної діяльності тощо), і на цій основі здатна розробляти форми оптимізації освітньої практики [4]. Філософське дослідження освітніх проблем також відкриває можливості узагальнювального аналізу розвитку системи освіти в контексті основних соціокультурних змін сучасного суспільства. Висвітлення освітніх проблем у межах філософської методології також дає можливість дослідження взаємозв'язку соціальних та освітніх змін, що принципово важливо для модернізації освітньої діяльності.

У результаті вивчення наукових праць визначено загальні тенденції філософії освіти у XXI ст:

– усвідомлення кризи системи освіти, філософської думки й педагогічного мислення як вираження кризової духовної ситуації нашого часу;

– труднощі у визначенні ідеалів і цілей освіти, що відповідає новим вимогам науково-технічної цивілізації й інформаційного суспільства, що формується;

– конвергенція між різними напрямками у філософії освіти (наприклад, педагогічною антропологією та діалогічною філософією, критико-раціоналістичним і критико-емансипаторським напрямками);

– пошук нових філософських концепцій, що можуть слугувати обґрунтуванням системи освіти й педагогічної теорії й практики [6].

Для усвідомлення сучасних напрямів розвитку філософії освіти та трансформації її наукових здобутків для визначення шляхів модернізації вищої освіти необхідно вивчити філософські напрями й концепції, які є методологічною базою різних людинознавчих наук, у тому числі педагогіки.

Як стверджує А.І. Кузьмінський [5], упродовж ХХ ст. на базі вчень минулого склалися і продовжують функціонувати такі філософські напрями, концепції, як екзистенціалізм, неопрагматизм, неотомізм, неопозитивізм, біхевіоризм тощо. Ці напрями є основою для методології педагогіки відповідного історичного періоду й визначають концептуальні ідеї певного педагогічного спрямування (див. табл.).

Таблиця

Характеристика основних філософських концепцій освіти

Назва напрямку, основа педагогіки	Концептуальні ідеї	Особливості застосування в освіті	Основні представники
1	2	3	4
Екзистенціалізм (лат. <i>existentia</i> – існування) – філософська основа індивідуалізації навчання	Пропонує крайній індивідуалізм, протиставлення особистості суспільству й колективу. Заглиблення у власне “Я”, заперечуються об’єктивні знання й істини. Зовнішній світ постає таким, яким його сприймає внутрішнє “Я” кожної особистості. Моральні норми висвітлюються як продукт “саморефлексії”, як вираження абсолютної “свободи волі”, поза будь-якими вимогами суспільної діяльності. Ці ідеї породжують пасивність, елементи анархістського бунтарства. Центр виховного впливу – несвідоме (інтуїція, настрої, почуття, імпульсивність). Свідомість, інтелект, логіка мають другорядне значення. Головне в життєдіяльності індивіда – не розум, а почуття, віра, надія. Кожен залишає за собою право йти в житті своїм неповторним шляхом, незважаючи на загальнолюдські норми моралі	Заперечуються конкретні програми й підручники, проголошується ідея індивідуалізації	М. Бердяєв, М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж. Сартр, А. Камю, Е. Брейзах, Дж. Кнеллер, Г. Гоулд, У. Баррей, М. Марсель, О. Больнов

Продовження табл.

1	2	3	4
<p>Неопрагматизм (грец. <i>нео</i> – новий і <i>прагма</i> – дія, діяння) – філософська основа педагогіки самоствердження особистості</p>	<p>Базується на суб'єктивному ідеалізмі. Звідси заперечення об'єктивної істини, абсолютизація суб'єктивного досвіду, ідея самоутвердження особистості. Головними поняттями неопрагматизму є “досвід”, “справа”. Неопрагматики переконані, що об'єктивного наукового знання немає. Істинне лише те знання, яке здобує в процесі практичної діяльності, тобто корисне. Людина не повинна керуватися завчасно сформульованими принципами й правилами. Треба поводитись так, як диктують ситуація й мета. Відповідно основою навчального процесу стає індивідуальний досвід дитини, а метою освіти – процес “самовиявлення” притаманних їй від народження інстинктів і здібностей. Домінантною є опора на особистісну спрямованість виховання</p>	<p>Наслідками педагогіки, яка базується на ідеях неопрагматизму, є функціональна неграмотність значної частини випускників навчальних закладів</p>	<p>Ч. Пірс, У. Джемс, Дж. Дьюї, А. Маслоу, А. Комбс, Е. Келлі, К. Роджерс</p>
<p>Неотомізм (лат. <i>нео</i> – новий і <i>Thomas</i> – Фома) – філософська основа релігійного виховання. Назва – від імені основоположника – релігійного діяча Фоми Аквінського</p>	<p>Побудова виховання на пріоритеті “духовного начала”. Обґрунтовується ідея “гармонійного поєднання” наукових знань і релігійної віри. Основні постулати цієї концепції: світ двоїстий – матеріальний, “мертвий”, “нижчого рангу” й духовний, багатий, благородний. Так само й Людина має “подвійну природу”: становлять єдність матерії і духу. Людина-індивід: як матеріальна, тілесна істота вона підкоряється законам природи й суспільства. Людина-особистість, що володіє безсмертною душею і підкоряється лише Богу. Наука безсила визначити цілі виховання, це може зробити лише релігія, яка відіграє стрижневу роль у вихованні. Неотомісти гостро критикують падіння моральних устоїв, злочинність, жорстокість. Вважають, що людина слабка, гріхозна і їй треба допомогти стати морально кращою, що треба виховувати загальнолюдські чесності: гуманізм, доброту, чесність, любов, непротивлення Богу і його випробуванням, покору, терпіння, сумління</p>	<p>Система навчання і виховання має позбутися зайвої раціональності. Освіта має бути спрямована на розвиток “досвідомого” намагання наблизитися до Бога</p>	<p>Ж. Марітен, У. Канінгхем, У. Макгакен, М. Казотті, М. Стефаніні</p>

Продовження табл.

1	2	3	4
<p>Неопозитивізм – філософська основа педагогіки раціоналізму</p>	<p>Представники цього напрямку у філософії ігнорують світоглядні аспекти наукових знань, принижують роль теорії, заперечують об’єктивні закони моралі і їх зумовленість соціальними відносинами, проповідують вічність моралі та біологічне успадкування. Своє формалістичне вчення про мораль називають метаетикою (від гр. meta – поза, після і eticos – той, що стосується моралі, етики), протиставляючи її нормативній етиці. Неопозитивісти вважають, що теорія моралі, щоб бути науковою, має утримуватися від розв’язання будь-яких моральних проблем, оскільки моральні судження не можна обґрунтувати за допомогою фактичних знань. Основні постулати філософії неопозитивізму: педагогіка слабка, оскільки в ній домінують безкорисливі ідеї й абстракції, а не реальні факти; виховання має бути звільнене від світоглядних ідей, від ідеології; сучасне життя потребує “раціонального мислення”</p>	<p>Повна гуманізація системи виховання. Створення умов для вільного самовираження особистості. Розвиток інтелекту. Формування людини, що мислить раціонально. Заперечення формування уніфікованих норм поведінки</p>	<p>П. Херс, Дж. Вільсон, Р.С. Пітере, Л. Кольберг, Дж. Конант</p>
<p>Біхевіоризм (англ. behaviour – поведінка) – філософська основа виховання “індустріальної людини”</p>	<p>Біхевіоризм вважає предметом психології не свідомість, а поведінку людей, яку висвітлює як механічні реакції у відповідь на зовнішні подразники. Біхевіоризм не визнає активної ролі психіки, свідомості. Філософська концепція біхевіоризму характеризується такими постулатами: в основі – формула “стимул – реакція – підкріплення”. Головна ідея: людська поведінка є керованим процесом. Вона зумовлена стимулами й потребує позитивного підкріплення. Для того, щоб викликати певну поведінку, потрібно застосувати дієві стимули. Бажання, мотиви, характер, здібності людини ролі не відіграють. Значення мають лише дії – відповідні реакції на стимули. Моральні якості теж визначаються обставинами, стимулами. Головне – якнайкраще пристосуватися до середовища</p>	<p>У навчальному закладі мають панувати: атмосфера напруженої розумової праці; широке застосування техніки; всіляке стимулювання індивідуальної діяльності; суперництво у боротьбі за результат; виховання діловитості, організованості, дисциплінованості</p>	<p>Дж. Уотсон, Б. Скіннер, К. Халл, Е. Толмен, С. Прессі</p>

Продовження табл.

1	2	3	4
Гуманізм (лат. <i>humanus</i> – людський, людяний) є філософським підґрунтям нової (неокласичної) методології педагогіки	Гуманізм – система ідей і поглядів на людину як найвищу цінність. У його основі сповідування загальнолюдських цінностей: любові до людини, свободи, справедливості, гідності людської особистості, працелюбності, досконалості, милосердя, доброти, благородства. Визнається взаємодія гуманістичних і національних цінностей. Стрижнева ідея: при формуванні особистості не можна застосовувати насилля, якими б благими цілями воно не обґрунтовувалося. Благо людини – вище за все. Норма людських відносин: принцип рівності, людяності, справедливості	На засадах гуманізму будується демократична, гуманна педагогіка, педагогіка рівноправ'я, співпраці, співробітництва, партнерства, суб'єктно-суб'єктна педагогіка	Леонардо да Вінчі, Т. Кампанелла, Дж. Бруно, Ф. Петрарка, Т. Мор, Ф. Рабле, Я. Коменський, М. Коперник, І. Вишенський, Г. Сковорода, Т. Шевченко

Останнім часом теоретики педагогіки все частіше звертаються до гуманістичних теорій. Гуманізм є філософським підґрунтям нової (неокласичної) методології педагогіки. Гуманізм (лат. *humanus* – людський, людяний) – система ідей і поглядів на людину як найвищу цінність. В історичному аспекті гуманізм – прогресивна течія західноєвропейської культури доби Відродження, спрямована на утвердження поваги до гідності й розуму людини, її права на земне щастя, вільний вияв природних людських почуттів і здібностей. Гуманізм – це сповідування загальнолюдських цінностей: любові до людини, свободи, справедливості, гідності людської особистості, працелюбності, досконалості, милосердя, доброти, благородства. Ідеї гуманізму відповідають ментальності українського народу його національним цінностям. В Україні гуманістичними ідеями були пройняті суспільно-політичні погляди І. Вишенського, Г. Сковороди, Т. Шевченка. Гуманістичні цінності є фундаментальними. На засадах гуманізму будується демократична, гуманна педагогіка, педагогіка рівноправ'я, співпраці, співробітництва, партнерства, суб'єктно-суб'єктна педагогіка. Тому гуманізм можна вважати провідним принципом модернізації освіти. І на його засадах будувати освітні системи, зокрема систему професійної підготовки викладачів вищої школи.

У результаті поглибленої філософської рефлексії сучасних світових і вітчизняних реалій ученими Інституту вищої освіти АПН були сформовані філософські засади, на основі яких укладено рекомендації щодо стратегії розвитку галузі та новітніх основ державної освітньої політики. Зокрема, сформульовано низку принципових положень, які становлять концептуальну канву сучасної філософії освіти і є підґрунтям для модернізації освітньої галузі [1]:

– сучасну систему освіти України слід висвітлювати в контексті її становлення й розвитку (трансформації, модернізації); враховуючи нові світові реалії, рішуче відмежовуючись від колишньої надмірної ідеологіза-

ції, адміністрування та авторитаризму, й одночасно спадкоємно переймаючи та продовжуючи все те, що становило гуманістичне надбання минулої епохи, вона збагачується новітніми світовими надбаннями й утверджується як система національна, що владно заявляє про власну конкурентоспроможність у європейському і світовому освітньому просторі;

– основні напрями модернізації освіти в першій третині XXI ст. визначають Болонські домовленості, які виконуються в Україні за умови збереження національної педагогічної матриці й тих переваг, якими система освіти України завжди славилась у Європі й у світі;

сутність сучасного процесу навчання становить не лише збагачення особистості певною сумою знань чи формування навичок практичної діяльності, а всебічна підготовка людини до життя в глобалізованому інформаційному просторі через створення рівних умов доступу до якісної освіти, забезпечення освіти впродовж життя, формування толерантного світогляду й дискурсного характеру взаємодії народів і культур;

– філософське підґрунтя навчально-виховного процесу становлять принципи пріоритету людини як особистості, свободи вибору цінностей, реалізації можливостей саморозвитку, єдності національних і загальнолюдських інтересів, системності, взаємозв'язку теорії та практики, гуманітарного й природничого знання; навчальний процес здійснюється на основі плюральної методології соціального пізнання, факторного аналізу суспільних явищ, усвідомлення цивілізаційної єдності людської історії, толерантності у взаємодії народів і культур, дискурсної форми (технології) організації навчання та виховання особистості;

– останнє потребує активного переоблаштування навчально-виховного процесу на засадах інформаційних технологій і мовних стратегій, розробки та впровадження інтегративних курсів і лекторіїв, підвищення ролі самостійної роботи студентів та навчальної практики.

Висновки. Отже, дослідження наукових засад модернізації вищої освіти в Україні на початку XXI ст. є досить актуальним як у філософському, так і в соціально-педагогічному аспектах, оскільки ця проблема зумовлює відшукання шляхів і способів вирішення сучасних завдань розвитку вищої освіти, що постійно виникають у глобалізаційно-інформаційному мультикультурному просторі. Наукове підґрунтя модернізації вищої освіти в Україні, зокрема модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи, слід розробляти в спільних дослідженнях філософів, соціологів, педагогів. Відображенням здавна властивої українській світоглядній традиції схильності до гуманних відносин є виважений підхід до осмислення змісту модернізації освіти й розгортання цього процесу на філософських засадах гуманізму та людиноцентризму.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо ретельне вивчення існуючих у суспільстві освітніх парадигм, визначення сучасної парадигми вищої професійної освіти, на засадах якої будувати процеси модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи.

Список використаної літератури

1. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: у пошуках перспективи / В. Андрущенко // Філософія освіти. Науковий часопис. – 2006. – № 1 (3). – С. 6–12.
2. Андрущенко В.П. Філософічність освіти: теорія, методологія, практика / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2008. – № 4. – С. 10–18
3. Бойко А.І. Філософія модернізації освіти в системі ринкових трансформацій: світоглядно-філософський аналіз : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.10 “Філософія освіти” / А.І. Бойко. – Київ, 2010. – 31 с.
4. Довгаль С.А. Філософія освіти як галузь наукового знання / С.А. Довгаль // Філософія. Культура. Життя : Міжвузівський збір. наук. праць. – Дніпропетровськ : Дніпропетровська державна фінансова академія, 2009. – Вип. 32. – С. 146–151.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
6. Кулик О.М. Освітньо-філософська думка: розвиток та інституціалізація в умовах наростання “третьої хвилі” [Електронний ресурс] / О.М. Кулик // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. Сковороди. – “Філософія”. – 2008. – Вип. 28. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnpu_filos/2008_28/11.html.
7. Лаврова Л.В. Методологічні особливості філософського аналізу освіти / Л.В. Лаврова // Філософія. Культура. Життя : міжвузівський зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : Дніпропетровська державна фінансова академія, 2009. – Вип. 32. – С. 157–162.
8. Модернізація системи вищої освіти: соціальна цінність і вартість для України : монографія / М.І. Михальченко, В.П. Андрущенко, О.І. Бульвінська та ін.– К. : Педагогічна думка, 2007. – 257 с.

Стаття надійшла до редакції 30.08.2013.

Кравченко В.Н. Социально-философские аспекты модернизации образования

В статье проведен анализ социально-философских основ модернизации образования в обществе. Определены основные философские подходы к модернизации профессиональной подготовки преподавателей высшей школы.

Ключевые слова: *философия образования, модернизация профессиональной подготовки преподавателя, философские основы модернизации образования, глобализация образовательных процессов.*

Kravchenko V. Socio-philosophical Aspects of education modernization

The article deals with the analysis of socio-philosophical fundamentals of education modernization in society. It determines the main philosophical approaches to the modernization of professional training for higher education.

It has been stated that modern factors of social life, first of all, globalization and information revolution, democratization and intensification of social relations and cultural contacts induce the education system to prepare a man for life under new historical conditions. Predictive anticipatory nature of education with regard to the society sets the pedagogical community a challenging task of working out the scientific and methodological fundamentals of a renewed system of professional training that is capable to respond the permanent changes of social development.

The general trend of fundamental changes comes under the notion “modernization” involving the renewed education and upbringing system with retaining relevant achievements of a pedagogical community in the previous historical period.

It has been determined that pedagogical scientific community is trying for socio-philosophical fundamentals of pedagogical concepts, principles and way of modernization in

fundamental and applied scientific researches dealing with the modernization of education processes.

This fact is substantiated as follows: firstly, the education under modern conditions must harmoniously reflect the processes of global and social changes of society and influence its development; secondly, concepts of philosophical vision of modernization strategies for national education system, the ways to realize these strategies under conditions of globalization processes must analyze modern world-wide trends of education modernization and comply with cultural traditions of the Ukrainian education.

The consideration of education issues within the framework of philosophical methodology enables to research the interrelation of social and educational changes in the society, which is essential for the modernization of the education activity.

The philosophical trends and concepts that are methodological procedures of different humanological sciences, including pedagogy, are analyzed to determine the ways of education modernization.

The article concludes that humanism is a fundamental principle of education modernization. It is the basis for democratic, subject-subject pedagogy, cooperation and partnership pedagogy. It is humanism that is the basis necessary for creating the system of professional training for higher school.

Key words: *education philosophy, modernization of professional training for higher school, philosophical fundamentals of education modernization, globalization of education processes.*